IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2025/7

z dne 7. januarja 2025

o vzpostavitvi Konzorcija evropske raziskovalne infrastrukture za Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO ERIC)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2025) 9)

(Besedilo v angleškem, češkem, francoskem, italijanskem, nemškem, poljskem, slovenskem in španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 723/2009 z dne 25. junija 2009 o pravnem okviru Skupnosti za Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture (ERIC) ([1]) in zlasti člena 6(1), točka (a), Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Avstrija, Češka, Francija, Nemčija, Italija, Poljska, Slovenija, Španija in Evropska organizacija za astronomske raziskave južne poloble so Komisiji v skladu s členom 5(1) Uredbe (ES) št. 723/2009 predložile vlogo za vzpostavitev observatorija Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO) (v nadaljnjem besedilu: vloga). Švica je sporočila svojo odločitev, da bo v CTAO ERIC sprva sodelovala kot opazovalka.

(2) Vložniki so se dogovorili, da bo država članica gostiteljica CTAO ERIC Italija.

(3) Uredba (ES) št. 723/2009 je bila s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 72/2015 vključena v Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru ([2]).

(4) Komisija je v skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 723/2009 ocenila vlogo in ugotovila, da izpolnjuje zahteve iz navedene uredbe. Komisija je med ocenjevanjem pridobila mnenja neodvisnih strokovnjakov na področju učinkov astronomije z gama žarki, astrofizike, fizike delcev, fizike plazme in temeljne fizike.

(5) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 20 Uredbe (ES) št. 723/2009 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Vzpostavi se Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture za Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO ERIC).

2. Osnovni elementi Statuta CTAO ERIC iz člena 6(3) Uredbe (ES) št. 723/2009 so določeni v Prilogi.

([1]) UL L 206, 8.8.2009, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/723/oj.
([2]) Sklep Skupnega odbora EGP št. 72/2015 z dne 20. marca 2015 o spremembi Protokola 31 k Sporazumu EGP o sodelovanju na posebnih področjih, za katera ne veljajo štiri temeljne svobode [2016/755] (UL L 129, 19.5.2016, str. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/755/oj).

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Češko republiko, Zvezno republiko Nemčijo, Kraljevino Španijo, Francosko republiko, Italijansko republiko, Republiko Avstrijo, Republiko Poljsko, Republiko Slovenijo, Švicarsko konfederacijo in Evropsko organizacijo za astronomske raziskave južne poloble.

V Bruslju, 7. januarja 2025

Za Komisijo
Ekaterina ZAHARIEVA
članica Komisije

PRILOGA

OSNOVNI ELEMENTI STATUTA CTAO ERIC

1. **Naziv in sedež**

(člen 1 Statuta CTAO ERIC)

1. Ustanovi se evropska raziskovalna infrastruktura, imenovana observatorij teleskopskega niza Čerenkova (*Cherenkov Telescope Array Observatory* – CTAO).

2. CTAO ima pravno obliko Konzorcija evropske raziskovalne infrastrukture (ERIC), ki je ustanovljen v skladu z določbo Uredbe (ES) št. 723/2009 in se imenuje observatorij teleskopskega niza Čerenkova (*Cherenkov Telescope Array Observatory* ERIC – CTAO ERIC).

3. Statutarni sedež in sedež CTAO ERIC sta v Bologni v Italiji.

2. **Naloge in dejavnosti**

(člen 2 Statuta CTAO ERIC)

1. Naloga CTAO ERIC je izgradnja zemeljskega observatorija za astronomijo žarkov gama, kot je opisano v *Scientific and Technical Description of the CTA Observatory* (Znanstveni in tehnični opis CTAO) (konfiguracija Alpha), ter nadaljnje upravljanje, nadgradnja in razgradnja tega objekta. Stroški gradnje so določeni v knjigi stroškov CTAO.

2. CTAO ERIC med drugim izvaja naslednje dejavnosti:

   (a) prispeva k raziskavam na najvišji ravni, tehnološkemu razvoju, inovacijam in družbenim izzivom ter tako predstavlja dodano vrednost v zvezi z razvojem evropskega raziskovalnega prostora (ERP) in še več;

   (b) zagotavlja popoln znanstveni izkoristek CTAO in njegove zbirke instrumentov;

   (c) uporabnikom omogoča učinkovit dostop v skladu s politiko dostopa iz člena 3;

   (d) prispeva k razširjanju znanstvenih rezultatov;

   (e) zagotavlja optimalno uporabo sredstev ter tehničnega znanja in izkušenj ter

   (f) vse druge potrebne ukrepe v zvezi s točkami od (a) do (e).

3. CTAO ERIC svojo glavno nalogo opravlja na neprofitni osnovi. Kljub temu lahko opravlja nekatere gospodarske dejavnosti, pod pogojem, da so tesno povezane z njeno glavno nalogo in ne ogrožajo njenega izvajanja. CTAO ERIC ločeno beleži odhodke in prihodke svojih gospodarskih dejavnosti ter zanje zaračuna tržne cene ali, če teh ni mogoče določiti, polno ceno z razumno maržo.

3. **Politika dostopa za uporabnike organizacije CTAO**

(člen 3 Statuta CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC bo evropskim in mednarodnim raziskovalcem (uporabnikom) zagotovila učinkovit dostop na podlagi znanstvenih dosežkov, tehnične izvedljivosti in/ali drugih ustreznih meril, povezanih s ciljem CTAO ERIC. Omejen čas za opazovanje je na voljo za znanstveno zaslužne predloge raziskovalcev, ki ne spadajo pod članice, strateške partnerice, tretje osebe ali opazovalke (v nadaljnjem besedilu: drugi uporabniki), pod posebnimi pogoji dostopa, ki jih določi Svet.

2. Dostop do CTAO je lahko v obliki dostopa do časa za opazovanje pri CTAO ali v obliki dostopa do arhivskih podatkovnih izdelkov CTAO (člen 33). Podrobnosti o dostopu se opredelijo v politiki dostopa, ki jo sprejme Svet (člen 25(13)(j)), v kateri se opredelijo različne vrste predlogov in zagotovi ustrezna raven možnosti za velike obstoječe programe (ključne znanstvene projekte).

3. Generalni direktor je odgovoren za razporejanje časa z organizacijo in vodenjem postopka medsebojnega strokovnega pregleda, med katerim se ocenita znanstvena odličnost in izvedljivost predlogov. Postopki in merila ocenjevanja so javno dostopni na spletni strani CTAO ERIC. Generalni direktor letno poroča Svetu o dodelitvi časa.

4. Čas uporabnikov pomeni čas za opazovanje, ki je na voljo po upoštevanju zagotovljenega časa za opazovanje na podlagi pogodbenih obveznosti CTAO ERIC. Čas za uporabnike bo razdeljen med odprti čas za standardne predloge in ključne znanstvene projekte velikih obstoječih programov, čas za opazovanje za mednarodno skupnost in čas, ki ga po svoji presoji dodeli generalni direktor. Opredelitve pojmov so navedene v znanstvenem in tehničnem opisu CTAO.

5. Drugi uporabniki prispevajo k operativnim stroškom, povezanim z njihovo uporabo CTAO, kot je opredeljeno v politiki dostopa in ustreznih sporazumih o partnerstvu.

6. Določba iz člena 3(5) Statuta se ne uporablja za dodelitve časa, ki jih CTAO ERIC odobri s posebnimi sporazumi (npr. sporazumi o gostovanju).

4. **Znanstveno ocenjevanje**

(člen 4 Statuta CTAO ERIC)

Znanstvene in tehnične dejavnosti CTAO ERIC vsako leto oceni Znanstveno-tehnični svetovalni odbor (člen 28). Podrobnosti se opredelijo v politiki znanstvenega ocenjevanja, ki jo sprejme Svet (člen 25(13)(k)).

5. **Razširjanje rezultatov raziskav**

(člen 5 Statuta CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC spodbuja raziskave in praviloma tudi načela odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov. Ne glede na to načelo CTAO ERIC spodbuja visoko kakovostne raziskovalne dejavnosti in z dejavnostmi usposabljanja podpira kulturo „dobre prakse“.

2. CTAO ERIC od uporabnikov zahteva, da rezultate svojih raziskav dajo na voljo javnosti in zagotovijo njihovo razpoložljivost prek CTAO-ERIC.

3. CTAO ERIC sprejme lastno politiko razširjanja (člen 25(13)(l)). Politika razširjanja opisuje različne ciljne skupine in CTAO ERIC uporablja za doseganje ciljnih skupin več poti, kot so spletni portali, glasila, delavnice, udeležba na konferencah ter članki v revijah in dnevnem tisku.

6. **Pravice intelektualne lastnine**

(člen 6 Statuta CTAO ERIC)

1. Izraz „intelektualna lastnina“ se razlaga v skladu s členom 2 Konvencije o ustanovitvi svetovne organizacije za intelektualno lastnino, podpisane 14. julija 1967.

2. CTAO ERIC sprejme lastno politiko na področju pravic intelektualne lastnine (člen 25(13)(m)).

3. CTAO ERIC je lastnica vse intelektualne lastnine, ki izhaja iz njenih dejavnosti v skladu s tem statutom, med drugim vključno z intelektualno lastnino, ki jo ustvari osebje, zaposleno v CTAO ERIC, razen če je zajeta v ločenih pogodbenih sporazumih ali če obvezna zakonodaja ali ta statut določata drugače.

4. Obstoječa intelektualna lastnina članic ali subjektov, ki jih zastopajo, ostane njihova lastnina. CTAO ERIC po potrebi in na podlagi posebnih sporazumov prejme licenco za njeno uporabo.

7. **Zaposlovanje**

(člen 7 Statuta CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC je delodajalec, ki upošteva načelo enakih možnosti. Pogodbe o zaposlitvi ureja zakonodaja države ali ozemlja, kjer je osebje zaposleno.

2. Vsaka članica si v skladu z zahtevami nacionalne zakonodaje in v okviru svoje pristojnosti prizadeva olajšati gibanje in prebivanje državljanov članic, opazovalk in strateških partneric, ki sodelujejo pri nalogah CTAO ERIC, in njihovih družinskih članov.

3. Izbirni postopki za delovna mesta v CTAO ERIC so pregledni, nediskriminatorni in zagotavljajo enake možnosti. Izbira kandidatov in zaposlovanje nista diskriminatorna.

4. CTAO ERIC spodbuja oblikovanje institucionalizirane zastopanosti zaposlenih.

8. **Javno naročanje**

(člen 8 Statuta CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC obravnava kandidate in ponudnike za javna naročila enako in nediskriminatorno ne glede na to, ali imajo sedež v Evropski uniji ali ne. Podrobna pravila o postopkih in merilih javnega naročanja se določijo v politiki javnega naročanja, ki jo določi Svet (člen 25(12)(i) statuta). Pri tej politiki javnega naročanja se upoštevajo načela preglednosti, konkurence, sorazmernosti, vzajemnega priznavanja, enake obravnave, nediskriminacije in trajnostnosti.

2. Javna naročila v zvezi z dejavnostmi CTAO ERIC, ki jih izvajajo članice, opazovalke, strateške partnerice in tretje osebe, se izvedejo tako, da se zagotovi ustrezno upoštevanje potreb CTAO ERIC ter tehničnih zahtev in specifikacij, ki jih izdajo ustrezni organi.

3. V politiki javnih naročil je določeno, da se njene določbe ne uporabljajo za javna naročila, ki jih CTAO ERIC izvede s sredstvi, usmerjenimi prek CTAO ERIC v skladu s členom 21(4) statuta. V teh primerih se namesto politike javnega naročanja uporabljajo osnovna načela o prispevkih v naravi za CTAO ERIC in okvir za prispevke v naravi (Priloga B).

9. **Trajanje**

(člen 9 Statuta CTAO ERIC)

CTAO ERIC se ustanovi za nedoločen čas.

10. **Prenehanje**

(člen 10 Statuta CTAO ERIC)

1. Sklep o likvidaciji CTAO ERIC sprejme Svet v skladu s členom 25(13)(h) statuta.

2. CTAO ERIC takoj, vsekakor pa najpozneje v desetih dneh po sprejetju sklepa o likvidaciji, o sklepu uradno obvesti Komisijo.

3. CTAO ERIC takoj po koncu likvidacijskega postopka, vsekakor pa najpozneje v desetih dneh po koncu navedenega postopka, o tem uradno obvesti Komisijo.

4. CTAO-ERIC preneha obstajati z dnem, ko Komisija objavi ustrezno obvestilo v *Uradnem listu Evropske unije*.

11. **Razpustitev organizacije CTAO ERIC ali prenehanje njenih davčnih ugodnosti**

(člen 11 Statuta CTAO ERIC)

1. Ob razpustitvi CTAO ERIC ali prenehanju njenih davčnih ugodnosti in davčnih olajšav članice ne prejmejo več kot vplačane denarne prispevke in dejansko vrednost svojih prispevkov v naravi.

2. Ob razpustitvi delovanja CTAO ERIC ali prenehanju njenih davčnih ugodnosti in davčnih olajšav se sredstva CTAO ERIC, ki presegajo vplačane denarne prispevke in dejansko vrednost prispevkov v naravi, prenesejo na drug javni pravni subjekt ali davčno privilegirano družbo oziroma na drug pravni subjekt, ki uresničuje cilje, podobne ciljem CTAO ERIC za spodbujanje znanosti in raziskav.

12. **Ureditev odgovornosti in zavarovanje**

(člen 12 Statuta CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC je odgovorna za svoje dolgove.

2. Članice niso solidarno odgovorne za dolgove CTAO ERIC. Finančna odgovornost članic za dolgove CTAO ERIC se omeji na njihove ustrezne letne prispevke.

3. CTAO ERIC zagotovi ustrezna zavarovanja za tveganja, ki so značilna za gradnjo in delovanje CTAO.